

هوش‌های چندگانه

(قسمت اول)

نویسنده: آرمسترانگ^۱
برگرفته از اینترنت
ترجمه: روح‌انگیز ذاکر

کارشناس روان‌شناسی و مشاور مراکز آموزش استثنایی اصفهان

استعدادهای خود را پنهان مکن
زیرا بهر کاری پدید آمده‌اند
ساعت آفتابی در سایه به چه کار می‌آید!
بن فرانکلین^۲

مفهوم هوش‌های چندگانه در دانش‌آموزان

کودکان اغلب دارای همه جنبه‌های هوش‌های هشت‌گانه هستند و می‌توانند تا سطوح بالایی از توانمندی آنها را رشد دهند. اما چنانچه هواردگار دتر^۳ متذکر می‌شود، کودکان از سنین اولیه رشد در بعضی جنبه‌های هوش دارای گرایش‌ها و رشد بیشتری هستند. زمانی که کودک مدرسه را آغاز می‌کند، روش‌های یادگیری او بر جنبه‌های قوی‌تر هوش او منطبق می‌شود. در این مبحث در باره روش‌های توصیف هوش‌های دانش‌آموزان مطالبی ارائه می‌شود تا بتوان یادگیری بیشتری را در مدرسه از راه مشخص شدن جنبه‌های هوشی آنها ایجاد کرد.

جدول ۱: خلاصه‌ای از توانمندی‌های کودکان را که در جنبه‌هایی از هوش قوی‌تر می‌شوند نشان می‌دهد. باید به خاطر داشت که اغلب دانش‌آموزان در حیطه‌های متعددی قوی هستند. بنابراین نباید کودک را در یک رده‌ی هوشی خاص طبقه‌بندی کرد. احتمالاً هر دانش‌آموز دست کم در دو یا سه نوع هوش، شاخص و برجسته است.

جدول ۱- هشت روش یادگیری

نیاز	تمایل	تفکر	کودگانی که برجسته هستند در هوش:
کتاب‌ها ، نوار شنیداری ابزار نوشتن کاغذ ، دفتر خاطرات ، گفت و گو ، بحث و مجادله ، داستان	خواندن ، نوشتن ، داستان‌سرایی، بازی با کلمه‌ها	با کلمه‌ها	زبانی (کلامی)
موادی که با آن آزمایش کنند ، مواد علمی، کارهای مهارتی، بازدید از مراکز نجوم و حوزه‌های علمی	آزمایش کردن، سؤال کردن ، حل معماهای منطقی ، محاسبه کردن	با استدلال	منطقی / ریاضی
هنر، لگوها ، ویدئو ، سیدما ، اسلایدبازی‌های خیالی ، ماریپچ ، معما ، کتاب‌های مصور ، بازدید از موزه‌های هنری	طراحی ، ترسیم ، تصویرسازی ، خط خطی کردن	با تصویرها و عکس‌ها	فضایی
ایفای نقش، اجرای نمایش ، تحرک ، وسیله برای ساختن ، بازی‌های ورزشی و بدنی ، آزمایش‌های لمس کردنی ، یادگیری کارهای دستی	رقصیدن ، دویدن ، پرییدن ، ساختن ، لمس کردن، حالت‌های حرکتی	با احساس‌های بدنی	بدنی / جنبشی
آواز خواندن به مدت طولانی، رفتن با کنسرت‌ها نوشتن موسیقی در خانه و مدرسه ، ابزارهای موسیقی	آواز خواندن ، سوت زدن ، زمزمه کردن ، ضرب گرفتن با دست و پا ، گوش کردن	با ریتم‌ها و نغمه‌ها	موسیقیایی
دوستان ، بازی‌های گروهی ، جلسه‌های اجتماعی رویدادهای جمعی باشگاهها روابط فرید و مرادی	رهبری، سازمان‌دهی ، برقراری ارتباط ، هدایت میانجی‌گری ، هم‌گروه شدن	با زیر تأثیر قرار دادن آراء و عقاید دیگران	جمعی
مکان‌های سری (مخفی) زمان‌هایی به تنهایی سر کردن ، اجرای طرح‌های انفرادی ، حق انتخاب	تعیین هدف‌ها ، میانجی‌گری ، خیالبافی ، برنامه ریزی، تفکر و تأمل کردن	با هماهنگی نیازها، احساس‌ها و هدف‌ها	انفرادی
دسترسی به طبیعت ، فرمت‌هایی برای تعامل با حیوانات ، ابزارهایی برای مطالعه در طبیعت مانند عدسی یا دوربین‌های دو چشمی	بازی با حیوانات خانگی ، باغبانی، گردش و مطالعه در طبیعت، پرورش حیوانات، مراقبت از محیط زیست	با طبیعت و شکل‌های طبیعی	طبیعت‌گرا

اندازه‌گیری هوش‌های چندگانه‌ی دانش‌آموزان

ارزیابی هوش‌های چندگانه‌ی دانش‌آموزان توسط آزمون‌های تجاری و بازاری امکان‌پذیر نیست. نباید باور کنید که توسط وارد کردن نمره‌های آزمون در کامپیوتر، می‌توان نمودار هوش‌های هشت‌گانه هر دانش‌آموز را در پانزده دقیقه نشان داد. البته این به آن معنا نیست که آزمون‌های رسمی نمی‌توانند اطلاعاتی در مورد هوش دانش‌آموزان در اختیار معلم قرار دهند. بلکه سرنخ‌هایی در مورد هوش‌های مختلف فراهم خواهند کرد. یکی از روش‌های ارزیابی هوش‌های چندگانه دانش‌آموزان همانا "مشاهده" ساده و معمولی است.

کودکان اغلب دارای همه جنبه‌های هوش‌های هشت‌گانه هستند و می‌توانند تا سطوح بالایی از توانمندی آنها را رشد دهند، اما چنانچه کودکان از سنین اولیه رشد در بعضی جنبه‌های هوش دارای گرایش‌ها و رشد بیشتری هستند. زمانی که کودک مدرسه را آغاز می‌کند، روش‌های یادگیری او بر جنبه‌های قوی‌تر هوش او منطبق می‌شود

اغلب به شوخی به معلمانی می‌گویم که یک روش خوب برای شناسایی هوش‌های رشد یافته در دانش‌آموزان، مشاهده چگونگی بدرفتاری‌ها، یا (رفتار غیرعادی) در کلاس است. دانش‌آموزی که در هوش زبانی قوی است، خارج از نوبت صحبت می‌کند؛ دانش‌آموز با هوش بالای فضایی، خیالبافی یا خط‌خطی می‌کند؛ دانش‌آموز با برجستگی در هوش جمعی، اجتماعی شدن را دوست دارد؛ دانش‌آموز با هوش بدنی-جنبشی، بی‌قرار و ناآرام است و دانش‌آموز با هوش بالای طبیعت‌گرایی ممکن است حیوانات را بدون اجازه به کلاس بیاورد. چنین دانش‌آموزانی رفتار غیرعادی خود را این‌گونه توجیه می‌کنند: "ای معلم! این روشی است که من یاد می‌گیرم و اگر شما از راه‌های طبیعی یادگیری به من آموزش ندهید می‌خواهید چه بکنید؟ در هر حال من این کار را انجام خواهم

داد." چنین رفتارهای غیرعادی که در اثر هوش خاصی پدید می‌آیند، نوعی فریاد برای کمک است - یک شاخص تشخیصی است که چگونه باید به دانش‌آموزان آموزش داد

شاخص دیگری که می‌توان به کمک آن علایق دانش‌آموزان را مشخص کرد، نحوه‌ی گذراندن اوقات فراغت آنها در مدرسه است. به عبارت دیگر زمانی که تکلیف و وظیفه‌ی مشخصی ندارند به چه کاری مشغولند؟ اگر در برنامه کلاسی "فعالیت‌های اختیاری" داشته باشید که دانش‌آموزان با هوش زبانی ممکن است جذب کتاب‌ها شوند. دانش‌آموزان با هوش جمعی، بازی‌های گروهی و صحبت کردن با یکدیگر را انتخاب می‌کنند. دانش‌آموزان دارای هوش فضایی سراغ ترسیم می‌روند. دانش‌آموزان با هوش بدنی-جنبشی، فعالیت‌های ساختنی با دست را انتخاب می‌نمایند و دانش‌آموزان طبیعت‌گرا سروقت قفس موش‌های صحرایی یا آکواریوم‌هایی می‌روند. مشاهده کودکانی که فعالیت‌های خود را انجام می‌دهند، اطلاعات زیادی در مورد نحوه یادگیری‌های اثر بخش‌تر آنها در اختیار ما می‌گذارد.

هر معلمی باید یک دفترچه یادداشت، دفتر خاطرات یا دفتر گزارش در میز یا قفسه کار خود داشته باشد تا این‌گونه مشاهده‌ها را ثبت کند. البته اگر در یک روز با ۱۵۰ دانش‌آموز دوره راهنمایی یا دبیرستان سر و کار دارید، می‌توانید دو یا سه دانش‌آموز را که مشکل یا وضعیت پیچیده‌ای دارند انتخاب کرده و ارزیابی هوش‌های هشت‌گانه را بر آنها متمرکز کنید. حتی اگر کلاس ۲۵ تا ۳۵ نفری داشته باشید، نوشتن دو خط گزارش برای هر دانش‌آموز در هر هفته وقت زیادی نمی‌گیرد. نوشتن دو خط گزارش هفتگی طی چهل هفته، هشتاد خط یا حدود سه تا چهار صفحه اطلاعات مشاهده‌ای برای هر دانش‌آموز را شامل می‌شود.

برای سازمان‌دهی مشاهده‌های مربوط به هوش‌های هشت‌گانه هر دانش‌آموز می‌توانید از سیاه‌هایی نظیر آنچه در جدول ۲ آمده است استفاده کنید. به خاطر داشته باشید که این سیاه‌ها آزمون نیست (نیاز به تعیین روانی و پایانی ندارد) و باید به طور غیر رسمی در کنار اطلاعات و منابع ارزیابی دیگر برای توصیف هوش‌های هشت‌گانه دانش‌آموز مورد استفاده قرار گیرد.

نام دانش آموز
 مواردی که در باره این دانش آموز صحت دارد علامت بگذارید:

هوش زبانی

- بهتر از سطح متوسط سن خود می نویسد.
- همه داستان‌ها را می گوید یا لطیفه و قصه تعریف می کند.
- اسامی افراد، محل‌ها، تاریخ‌ها یا صورت جمع کلمه‌ها را به خوبی خاطر می آورد.
- از بازی با کلمه‌ها لذت می برد.
- از خواندن کتاب لذت می برد.
- کلمه‌ها را با دقت تلفظ می کند (اگر پیش دبستانی باشد، تلفظ کاملی را بکار می برد که بیش از سن اوست).
- قافیه‌های بی معنا، بازی با جمله‌ها و کلمه‌ها یا عبارت‌هایی که تلفظ مشکل دارند را دوست دارد.
- از گوش دادن به گفتارهای شفاهی لذت می برد (داستان‌ها، نمایش‌های رادیویی، کتاب‌های گویا).
- نسبت به شنش از گنجینه لغت‌های خوبی برخوردار است.
- ارتباط کلامی بسیار خوبی با دیگران برقرار می کند.

سایر توانمندی‌های زبانی :

هوش منطقی - ریاضی

- در مورد چگونگی انجام کارها سؤال‌های فراوانی می پرسد.
- از بازی و کار با اعداد لذت می برد.
- از کلاس ریاضی لذت می برد (در سنین پیش دبستانی از شمارش و کار با اعداد لذت می برد).
- بازی‌های ریاضی و کار با کامپیوتر برایش جالب است (در صورت نبودن کامپیوتر از بازی‌های ریاضی لذت می برد).
- از بازی شطرنج، چکرز^۴ و بازی‌های تدمیری^۵ لذت می برد.
- از کار بروی معماهای منطقی یا محرک ذهنی لذت می برد (در پیش دبستانی از شنیدن معماهای بی معنا لذت می برد).
- از گذاشتن اشیاء در طبقه‌بندی‌ها، سلسله مراتب و یا دیگر شکل‌های منطقی لذت می برد.
- به آزمایش در کلاس علوم یا در بازی‌های آزاد علاقه دارد.
- به موضوع‌های مربوط به علوم علاقه نشان می دهد.
- در ارزیابی‌های تفکر منطقی با الگوی پیازده عملکرد خوبی دارد.

سایر توانمندی‌های منطقی - ریاضی

هوش فضایی

- صحنه‌های تصویری را به روشنی گزارش می کند.
- نقشه‌ها، جدول‌ها و نمودارها را راحت‌تر از متن کتاب می خواند (در پیش دبستانی از دیدن این قسمت‌ها در متن کتاب لذت می برد).
- زیاد خیالی می کند.
- از فعالیت‌های هنری لذت می برد.
- به خوبی رسم می کند (نقاشی می کشد).
- علاقه به دیدن فیلم، اسلاید یا دیگر برنامه‌های دیداری (تصویری) دارد.
- از حل کردن، معما، مارپیچ یا فعالیت‌های تصویری مشابه لذت می برد.
- طرح‌های سه بعدی جالب می سازد (مانند لگوهای ساختمان).
- هنگام خواندن، از تصویرها بیش از کلمه‌ها مطلب می فهمد.
- دفترهای مشق، تکلیف‌ها یا دیگر کتاب‌های درسی را خط خطی می کند.

سایر توانمندی های فضایی:

هوش بدنی - جنبشی

- در یک یا چند رشته ورزشی برتری دارد (در پیش دبستانی قدرت بدنی بیش از سن خود نشان می دهد).
- زمانی که به مدت طولانی نشسته، حرکت می کند، بیچ و تاب می خورد، می پرد و بی قرار است.
- حرکات یا حالت های افراد دیگر را با ظرافت به صورت اشاره تقلید می کند.
- دوست دارد اشیاء را از هم جدا کرده و دوباره به یکدیگر وصل کند.
- دست هایش را روی اشیایی که می بیند می گذارد.
- از دویدن، پریدن، کشتی گرفتن یا فعالیت های مشابه لذت می برد (در سنین بالاتر این علایق را به صورت محدودتری نشان می دهد، مانند دویدن به طرف کلاس یا پریدن از روی صندلی).
- در یک کار دستی مهارت نشان می دهد (مانند نجاری، خیاطی، مکانیکی) یا هماهنگی های حرکتی مناسب در کارها نشان می دهد.
- برای ابراز و بیان خود از روش های عجیب استفاده می کند.
- در حین کار یا تفکر حالت های فیزیکی متفاوتی نشان می دهد.
- از کار با خمیر یا دیگر فعالیت های لمسی لذت می برد (مانند نقاشی با انگشتان).

سایر توانمندی های بدنی - جنبشی

هوش موسیقایی

- می تواند بگوید چه موقع موسیقی خارج از نت یا به نوعی آزار دهنده است.
- نغمه های آهنگ ها را به یاد می آورد.
- صدای خوبی برای آواز خواندن دارد.
- یک آلت موسیقی را می نوازد یا در یک گروه کر یا دیگر گروهها آواز می خواند (در پیش دبستانی از نواختن و سایل ضربی موسیقی لذت می برد).
- صحبت کردن یا حرکاتش به صورت منظم و ریتمیک است.
- بی اراده برای خودش زمزمه می کند.
- به صورت ریتمیک روی میز کارش ضرب می گیرد.
- نسبت به صداهای محیط اطراف حساس است.
- نسبت به قطعه موسیقی که نواخته می شود احساس لطیفی دارد.
- آهنگ هایی را که در خارج از کلاس یاد گرفته می خواند.

سایر توانمندی های جمعی

هوش جمعی

- از روابط اجتماعی با همسالان خود لذت می برد.
- به نظر می رسد که دارای طبیعت رهبری است.
- به دوستانش که مشکلات دارند توصیه هایی می کند.
- به نظر می رسد که بیرون از منزل مرتب و شیک است.
- عضو باشگاهها، کمیته ها، سازمان ها یا گروههای غیر رسمی همسالان است.
- از درس دادن غیر رسمی به کودکان دیگر لذت می برد.
- دوست دارد با کودکان دیگر بازی کند.
- دو یا چند دوست صمیمی دارد.
- احساس همدردی یا ارتباط خوبی با دیگران دارد.
- دیگران از همراهی با او لذت می برند.

سایر توانمندی های انفرادی:

هوش انفرادی

- احساس استقلال می کند یا اراده قوی دارد.
- نسبت به توانایی ها و ضعف های خود احساس واقعی دارد.

- به خوبی قادر به بازی یا مطالعه در تنهایی است.
- با سبک‌های زندگی یا روش‌های مغایر با سبک زندگی خودش کنار می‌آید. (شرایط را می‌پذیرد).
- در مورد علایق و سرگرمی خود زیاد صحبت نمی‌کند.
- درک خوبی از خود رهبری دارد.
- ترجیح می‌دهد که به تنهایی کار کند تا این که با گروه باشد.
- احساس خود را با دقت بیان می‌کند.
- قادر است از شکست‌ها و موفقیت‌های زندگی درس بگیرد.

سایر توانمندی‌های طبیعت‌گرایی: هوش طبیعت‌گرایی

- در باره حیوانات خانگی مورد علاقه یا نقاط مورد نظرش در طبیعت زیاد صحبت می‌کند.
- گردش‌های علمی در طبیعت، باغ وحش یا موزه تاریخ طبیعی را دوست دارد.
- نسبت به تغییرهای طبیعی حساس است (برای مثال: هنگام قدم زدن با همکلاسی‌ها به کوه‌ها و ابرها یا محیط‌های روستایی توجه دارد، نسبت به متغیرهای فرهنگ عامه مانند مدل‌های کفش یا مدل‌های اتومبیل حساسیت نشان می‌دهد).
- نسبت به آب دادن به گل‌ها و گیاهان کلاس توجه و علاقه دارد.
- دوست دارد به قفس موش‌های صحرایی، آکواریوم و گلخانه در کلاس سر بزند.
- هنگام مطالعه مطالب زیست محیطی، طبیعت، گیاهان یا حیوانات هیجان زده می‌شود.
- در باره حمایت از حیوانات و حفظ کره خاکی در کلاس صحبت می‌کند.
- از انجام فعالیت‌های مربوط به طبیعت مانند مراقبت از پرندگان، جمع‌آوری پروانه‌ها یا حشرات، مطالعه درختان یا پرورش حیوانات لذت می‌برد.
- حشره‌های کوچک، گل‌ها، برگ‌ها یا دیگر چیزهای طبیعت را برای همکاری با همکلاسی‌ها و معلمان به کلاس می‌آورد.
- بررسی موضوع‌های مربوط به نظام زندگی را در مدرسه به خوبی انجام می‌دهد. (مانند موضوع‌های زیست‌شناسی در علوم، مسائل محیطی در علوم اجتماعی).

آنها را به صورت فیلم ویدئویی تهیه کنید. سرانجام اطلاعات مربوط به ارزیابی هوش‌های چندگانه را که از مدارک متعددی مانند عکس، نمودار، نمونه‌های کارهای مدرسه، نوارهای ضبط یا نوارهای ویدئویی، فتوکپی‌های رنگی و غیره تشکیل می‌شوند را می‌توان به راحتی در یک دیسکت یا سی‌دی قرار داد که مورد استفاده معلمان، مدیران، والدین و خود دانش‌آموزان قرار گیرند.

مراجعه به گزارش‌های مدرسه

گزارش سالانه که اغلب دو بعدی و خشک و بی‌روح هستند می‌توانند اطلاعات مهمی در باره هوش‌های چندگانه دانش‌آموزان در اختیار ما قرار دهند. به نمره دانش‌آموزان در طول چند سال توجه کنید. آیا نمره‌های ریاضی و علوم همواره بیشتر از ادبیات و علوم اجتماعی است؟ اگر چنین است این را می‌توان دلیل برتری هوش منطقی - ریاضی نسبت به هوش زبانی و فضاپی دانت.

علاوه بر مشاهده و سازه، روش‌های مناسب دیگری نیز برای ارزیابی هوش‌های چندگانه دانش‌آموزان وجود دارند.

جمع‌آوری مدارک

گزارش‌های دقیق تنها راه مستند سازی هوش‌های برتر دانش‌آموزان نیست. معلمان باید یک دوربین در دسترس داشته باشند تا هنگام بروز هوش‌های چندگانه از آنها مدرک تهیه کنند.

عکس‌ها به ویژه برای جمع‌آوری مدارک مربوط به مسائلی که فقط ۱۰ دقیقه به طول می‌انجامند، مانند ساخت لگوهای بسیار بزرگ مفید است. اگر دانش‌آموزان توانایی قصه‌گویی یا آواز خواندن دارند، باید صداهای آنها ضبط و نگهداری شود. اگر آنها قادر به ترسیم یا نقاشی هستند، نمونه‌ای از کار آنها یا عکس و یا اسلایدی از کار آنها را می‌توان نگهداری نمود. اگر دانش‌آموزان حین بازی فوتبال، درست کردن ماشین یا کاشتن یک گل استعداد خود را بروز دادند، عملکرد

نمره‌های بالا در هنر و نویسندگی نشانگر هوش برجسته فضایی است و نمره‌های برتر در درس تربیت بدنی (ورزش)، نشانگر توانایی‌های بدنی - جنبشی است.

همچنین نمره آزمون‌ها گاهی می‌تواند اطلاعات لازم در مورد تفاوت هوش‌های دانش‌آموزان را فراهم کند. به طور مثال در آزمون‌های هوش، اغلب آزمون‌های فرعی وجود دارند که هوش کلامی (واژه‌ها و طبقه‌بندی اطلاعات)، هوش منطقی - ریاضی (تشابه‌ها، ریاضیات) و هوش فضایی (ترتیب تصاویر، طراحی قطعه‌ها و غیره) را مطرح می‌سازند.

تعدادی از آزمون‌ها نیز به هوش‌های دیگر اشاره دارند. فهرستی از انواع آزمون‌ها که ممکن است با هریک از هوش‌ها مرتبط باشند در زیر آمده است:

هوش زبانی (کلامی): آزمون‌های خواندن، زبان، بخش کلامی آزمون‌های پیشرفت تحصیلی.

هوش منطقی - ریاضی: ارزیابی با الگوی بیاز، آزمون‌های پیشرفت ریاضی، بخش استدلالی آزمون‌های هوش.

هوش فضایی: آزمون‌های تصویری/حافظه و تصویری/حرکتی. آزمون‌های استعدادهای هنری، بعضی از سؤال‌های عملکردی در آزمون‌های هوش.

حیوانات، گیاهان یا مجموعه‌های طبیعت باشد.

گزارش‌های مدرسه ممکن است اطلاعات با ارزشی در باره هوش‌های چندگانه دانش‌آموزان ارائه دهد. یکی از ارزشمندترین منابع گزارش معلم کودکان است. معلم کودکان تنها مربی است که کودک را به طور مرتب در حال فعالیت در زمینه تمام هوش‌های هفت‌گانه مشاهده می‌کند. بنابراین اظهار نظرهایی مانند: «تفاسی با انگشت را دوست دارد»، «در طول برنامه موسیقی و رقص حرکت‌های زیبایی انجام می‌دهد» یا «مجموعه زیبایی با قطعه‌های مختلف خلق می‌کند»، باعث مشخص شدن جهت و میزان هوش دانش‌آموز می‌شود که آن بیشتر فضایی، موسیقایی یا جنبشی است.

هنگام مرور سوابق و مدارک سالانه یک دانش‌آموز، از آنها فتوکپی گرفته‌م (البته با اجازه مدرسه و والدین دانش‌آموز) و سپس با مازیک رنگی کلیه اطلاعات مثبت و نقاط قوت دانش‌آموز را شامل بالاترین نمره آزمون‌ها و مشاهده‌های مثبت دیگران مشخص کردم. سپس هر قسمت علامت زده را جداگانه در برگه‌ای نوشتم و برگه را بر اساس انواع هوش مرتب کردم. این روش اطلاعات اولیه‌ای را در مورد قوی‌ترین انواع هوش‌های دانش‌آموز فراهم آورد و سپس توانستم درباره آنها با والدین، مدیران و معلمان دانش‌آموز صحبت کنم.

مذاکره با سایر معلمان

اگر فقط کلاس زبان یا ریاضی داشته باشید، ممکن است نتوانید دانش‌آموزان را در موقعیت رفتارهای بدنی یا موسیقایی آنها مشاهده کنید (مگر آنکه تدریس تسمابندی بر هوش‌های چندگانه باشد). حتی اگر کلیه درس‌ها را تدریس کنید باید بیشترین اطلاعات را از طریق ارتباط با متخصصان که در مورد یک یا دو هوش به طور اختصاصی کار می‌کنند به دست آورید.

بنابراین معلم هنر بهترین کسی است که در باره هوش فضایی دانش‌آموز می‌تواند نظر بدهد. معلم ورزش اطلاعات مربوط به توانایی‌های بدنی - جنبشی را تشخیص می‌دهد. مشاور کسی است که اطلاعات مربوط به هوش‌های فردی را در اختیار دارد (اگر چه به دلیل محرمانه بودن اطلاعات نتواند کمک زیادی کند). همکاران خود را به عنوان منابع مهمی برای ارزیابی

نمره‌های بالا در هنر و نویسندگی نشانگر هوش برجسته فضایی است و نمره‌های برتر

در درس تربیت بدنی (ورزش) نشانگر توانایی‌های بدنی - جنبشی است

هوش جمعی: مقیاس‌های بلوغ اجتماعی، نگاره‌های گروهی، آزمون‌های فرافکن جمعی (مانند نمایش متحرک خانواده).

هوش انفرادی: ارزیابی‌های خود - پنداره، آزمون‌ها فرافکن، هوش طبیعت‌گرا: سؤال‌های آزمون که شامل تصویرهای

اطلاعات مربوط به هوش های چندگانه دانش آموزان در نظر بگیرید و مرتب برای مقایسه یادداشت های خود با آنها تبادل نظر کنید. کودکی که در یک کلاس دارای عملکرد پایینی است. ممکن است در کلاس دیگر درخشان باشد و این داشتن مجموعه متفاوتی از هوش ها را ایجاب می کند.

مذاکره با والدین

پدر و مادرها بهترین متخصصان در مورد هوش های چندگانه کودکان هستند. آنها فرصت دارند تا یادگیری و رشد کودک را در شرایط متعددی که همه انواع هوش ها را در بر می گیرد مشاهده نمایند. بنابراین می توان از اطلاعات آنها برای فهرست کردن برجسته ترین هوش های کودکان استفاده کرد.

ضمن جلسه با والدین مفهوم هوش های هشت گانه را برای آنان مطرح کنید و راههایی را که بتوانند نقاط قوت کودکان را در خانه مشاهده و ثبت کنند، برایشان مشخص کنید. از جمله استفاده از کتاب هایی با عکس ها و تصویبرهای بریده شده، نوارهای صوتی، نوارهای ویدیویی، تصویرها، نمودارها، نمونه ها، نمونه ای از داستان ها، طرح ها و هنرهای دستی که مورد علاقه کودک هستند. سپس والدین هرگونه اطلاعاتی را که به معلمان کمک می کند تا درک بهتر و وسیع تری از هوش های هشت گانه داشته باشند در جلسه های والدین با معلم ارایه کنند.

عبارت کودک عقب افتاده شش ساعتی^۷ طی چند سال گذشته وصف حال کودکی بوده که در کلاس توانایی کمی نشان داده اما خارج از مدرسه بسیار موفق بوده است. که شاید به عنوان رهبر یک گروه جوان، همه کاره ای که همسایه ها برای همه گونه تعمیرات به او مراجعه می کنند، یا یک تاجر ناشی (مبتدی) با یک تجارت کوچک موفق بتوان او را در نظر گرفت. بدست آوردن اطلاعات و ارزیابی از محیط خانه برای کشف راههایی که بتوان موفقیت چنین کودکانی را به مدرسه انتقال داد بسیار حیاتی و مهم است.

سؤال از دانش آموزان

دانش آموزان متخصصانی هستند که در مورد روش های یادگیری خود چیزهای بسیار زیادی دانند. زیرا از زمان تولد تا کنون

پدر و مادرها بهترین متخصصان در مورد هوش های چندگانه کودکان هستند. آنها فرصت دارند تا یادگیری و رشد کودک را در شرایط متعددی که همه انواع هوش ها را در بر می گیرد، مشاهده نمایند. بنابراین می توان از اطلاعات آنها برای فهرست کردن برجسته ترین هوش های کودکان استفاده کرد

طی ۲۴ ساعت، هر روز از نحوه آن اطلاع دارند. پس آنکه مفاهیم هوش های چندگانه را به دانش آموزان انتقال دادید. در نشستی با آنها و حین مصاحبه ای کشف کنید که از نظر آنها کدام یک از انواع هوش رشد بیشتری در ایشان داشته است.

از دانش آموزان بخواهید تا تصویرهای خود را در حین انجام کارهایی که دارای استعداد بیشتری هستند بکشند (یک رویکرد فضایی). هوش خود را در مورد هوش های هشت گانه از ۱ تا ۸ درجه بندی کنند. (رویکرد منطقی - ریاضی). یا برترین هوش خود را با اشاره ها بیان کنند (رویکرد بدنی - جنبشی).

برپایی فعالیت های ویژه

اگر به طور منظم از طریق هوش های چندگانه تدریس می کنید. فرصت های متعددی برای ارزیابی از طریق این هوش ها خواهید داشت. برای مثال اگر درس کسر را به هشت روش مختلف تدریس می کنید. می توانید دریابید دانش آموزان مختلف به هر فعالیت چگونه پاسخ می دهند.

کودکی که در طول بحث منطقی خواب است، شاید با شروع روش بدنی - جنبشی از خواب بیدار شود و یا با روش موسیقایی نیز می توان توجه او را جلب کرد. مشاهده جرقه هایی در طول درس نشانگر وجود چنین هوش هایی و نیز دلیل تفاوت های فردی است.

همچنین اگر برای هر یک از روش ها مرکز فعالیتی ایجاد کنید. فرصت هایی بدید می آید تا چگونگی عملکرد دانش آموزان را در هر محدوده مشاهده کرده یا گرایش طبیعی آنها را نسبت به

فعالیت‌های مختلف با حق انتخابی که دارند بررسی کنید.

مطالبی برای مطالعه بیشتر

۱- سیاهه جدول ۲ را برای هر دانش‌آموز در کلاس خود تکمیل کنید. توجه داشته باشید کدام یک از گزاره‌ها را به دلیل عدم اطلاعات کافی نمی‌توان پاسخ داد. روش‌های جمع‌آوری اطلاعات را نیز درباره این گزاره‌ها مشخص کنید. (مانند مصاحبه با والدین یا کودک. فعالیت‌های تجربی) و سپس از آنها برای تکمیل سیاهه استفاده کنید. نظر شما در باره خود کودک پس از قرار دادن فعالیت‌های او در چهار چوب نظری هوش‌های چندگانه تغییر کرده یا مانند قبل است؟ نتایج سیاهه چه پیامدهایی برای تدریس شما در بر دارد؟

۲- دفتر روزانه‌ای برای ثبت مشاهده‌های مربوط به هوش‌های چندگانه دانش‌آموزان تهیه کنید. اگر رفتار دانش‌آموزان را خارج از کلاس مشاهده می‌کنید (مانند زنگ تفریح یا موقع ناهار) دقت کنید که رفتار آنها چه مقدار با رفتار کلاسی مشابه یا متفاوت است. چه شواهدی برای هوش‌های چندگانه دانش‌آموز از این داده‌ها به دست می‌آید؟

۳- یکی از انواع الگوهای تهیه مدارک برای فعالیت‌های یادگیری دانش‌آموزان را که پیش از این آزمایش نکرده‌اید انتخاب کنید. مانند ضبط نوارهای صوتی. ضبط نوار ویدیویی یا عکسبرداری. کاربرد آن را تجربه کنید که چه مقدار برای فراهم کردن

و تبادل اطلاعات در مورد هوش‌های چندگانه دانش‌آموز می‌تواند اثربخش باشد.

۴- آیا دانش‌آموزان استعداد‌های برتر خود را از راه یکی از رسانه‌های زیر مشخص کرده‌اند: نویسندگی، نقاشی، نمایش بدون کلام، بحث گروهی، مصاحبه شخصی، باید اطمینان حاصل کنید که آنها از راه یک رشته فعالیت‌ها در مورد این نظریه توجیه شده باشند.

۵- در جلسه‌های اولیاء و مربیان، زمانی را نیز برای بدست آوردن اطلاعات مربوط به هوش‌های چندگانه دانش‌آموزان اختصاص دهید.

۶- پرونده سالانه دانش‌آموز را مرور کرده و اطلاعاتی را که مربوط به وجود یک یا چند هوش چندگانه می‌باشد مورد تأیید قرار دهید. در صورت امکان از این پرونده کپی‌هایی بردارید که بتوانید نقاط قوت را با قلم‌رنگی مشخص کرده و سپس به برگه‌های دیگری منتقل کنید و آنها را در جلسه‌های بعدی مربوط به یادگیری دانش‌آموز مطرح نمایید.

۷- با معلمان دیگر در باره هوش‌های چندگانه دانش‌آموزان مذاکره کنید. زمانی را اختصاص دهید تا معلمان مسول هوش‌های مختلف در مدرسه (مانند معلمان ریاضی، اقتصاد، هنر، ادبیات، زیست‌شناسی، موسیقی) بتوانند به عملکرد دانش‌آموزان در هر یک از زمینه‌های یادگیری دقت نمایند.

■ ادامه مطلب در شماره آینده

